

पुणे शहराची कचरा समस्या

आम्ही, स्वच्छ संस्थेचे कचरावेचक रोज तुमचा कचरा उचलतो. सध्या, शहरातील कचऱ्याची समस्या नेमकी कशामुळे आहे, हे शहराचे नागरिक म्हणून तुम्हाला समजणं गरजेचं आहे.

↓ फ्लांटमध्ये लागलेल्या लांब रांगांमुळे रॅम्प मध्ये खोळंबा होतो.

१. मूळ समस्या: कचऱ्यावरील प्रक्रिया क्षमतेची लक्षणीय कमतरता

कचऱ्यावर प्रक्रिया झाली नाही तर तो घरात किंवा रस्त्यावर पडून राहतो. सध्या पुण्यात दररोज तयार होणाऱ्या सुमारे १२०० टन ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया करण्याची क्षमता किमान ५०० टनांनी कमी पडते. काही प्रकल्प सध्या त्यांच्या अपेक्षित व एकूण क्षमतेच्या ५०% पेक्षाही कमी वेगाने चालत आहेत. सुक्या कचऱ्याची प्रक्रिया क्षमताही अपुरी आहे.

मूळ समस्या इथे सुरु होते.

२. कचरा हस्तांतरण केंद्रांवर(रॅम्प) होणारी वाहनांची कोडी

प्रक्रिया प्रकल्प ठप्प असल्याने BRC(कचऱ्याची वाहतूक करणाऱ्या मोठ्या गाड्या) गाड्या प्रकल्पाच्या ठिकाणी रांग लावून थांबतात व तेथेच अडकतात व कचरा हस्तांतरण केंद्रांवरून कचरा घेतला जात नाही. त्यामुळे हस्तांतरण केंद्रांवर जागा उरत नाही आणि फिडर गाड्या रॅम्पवर तासन्तास थांबतात. साखळीतील हा अडथळा पुढे सगळ्यांना भोगावा लागतो.

३. कचरा वाहनांची कमतरता

शहराच्या एकूण गरजेपैकी ४०% हुन जास्त असलेली गाड्यांची कमतरता ओळखत पुणे मनपा ने गेल्या वर्षी ३४० नवीन वाहने मागवली, परंतु ती अद्याप पूर्णपणे उपलब्ध झालेली नाहीत.

४. फिडर पॉईंटच्या गाड्या उशिरा किंवा अनुपस्थित

वरील सर्व कारणांमुळे फिडर पॉईंटवर गाड्या उशिरा येतात किंवा येतच नाहीत. मे २०२६ मध्ये ३४% फिडरवर गाड्या उशिरा पोहोचल्या, ११% फिडरवर गाड्या आल्याच नाहीत. दररोज १५०० पेक्षा जास्त कचरावेचक उन्हात तासन्तास विना सूचना, विना अतिरिक्त मोबदला गाडीची वाट पाहत थांबतात. ही त्यांची चूक नाही.

५. कचरावेचकांच्या कामावर परिणाम

ज्या फिडरवर आजची गाडी आली नाही, तिथला कचरा दुसऱ्या दिवशी उचलावा लागतो. आदल्या दिवसाचा आणि आजचा कचरा एकत्र आणावा लागल्याने फिडर ओसंडून वाहतो. रस्त्यावर कचऱ्याचे ढीग दिसतात तेव्हा अनेकदा कचरावेचकांना चुकीचा दोष दिला जातो. समस्या प्रक्रिया प्रकल्पांवर सुरु होते. फिडर पॉईंटवर दिसते.

मात्र इथे दिसते.

६. नागरिक काय करू शकतात?

या समस्या तात्पुरते उपाय करून मुळापासून सुटणाऱ्या नाहीत. PMC कडून दीर्घकालीन नियोजन आणि गुंतवणूक आवश्यक आहे. मात्र नागरिकही यामध्ये मोठा बदल घडवून आणू शकतात. BWG (बल्क वेस्ट जनरेटर) नियमांप्रमाणे ओल्या कचऱ्यावर घरीच (at-source) खतनिर्मिती केल्यास वाहतूक व प्रक्रियेवरील ताण कमी होतो. कचऱ्याचे घरीच चांगले वर्गीकरण केल्यास सुका कचरा कोणत्याही गैरसोईविना अनेक दिवस साठवता येतो व रिसायकलिंग साठी पाठवता येतो.

या समस्या पुणे महानगरपालिकेच्या स्तरावर सोडवाव्या लागतील आणि त्यावर हळूहळू काम सुरु आहे. तोपर्यंत स्वच्छ संस्थेचे कचरावेचक दररोज जे शक्य आहे ते करत राहतील. त्यांना समजून घ्या आणि साथ द्या.

↓ रॅम्प मध्ये गाड्या अडकून राहिल्याने फीडर पॉईंटला खूप उशिरा येतात किंवा पोहोचतच नाहीत.

